

พิมพ์วิจักร สมนูรุณ์ทอง : ความชุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยป่วยหลังเรื้อรังที่เข้ารับการรักษาทางกายภาพบำบัด. (PREVALENCE AND RELATED FACTORS OF ANXIETY AND DEPRESSION IN CHRONIC BACK PAIN PATIENTS ATTENDING FOR PHYSICAL THERAPY TREATMENT) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ลักษณ์ : รศ.พญ.ศิริลักษณ์ ศุภบดิพ, 176 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้า ในผู้ป่วยป่วยหลังเรื้อรังที่เข้ารับการรักษาทางกายภาพบำบัด ณ แผนกเวชศาสตร์พื้นฟู โรงพยาบาลเรียงรายประชานคราษฎ์ โรงพยาบาลส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ และโรงพยาบาลเจ้าพระยาเมธราฯ จำนวน 426 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับผู้ป่วย แบบสอบถามเกี่ยวกับอาการป่วยหลัง แบบสอบถาม Thai-Hospital Anxiety and Depression Scale ฉบับภาษาไทย แบบสอบถามสภาวะความเสียหายของอสเสสทรี (Oswestry Disability Questionnaire) และแบบสอบถามแรงสนับสนุนทางสังคม ดัดแปลงจาก The Personal Resource Questionnaire : PRQ Part II วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมานไคสแควร์ (Chi-Square) หรือ พิชเชอร์ เอกแซคท์ (Fisher's Exact) สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One-Way ANOVA) ลัมປาร์ลิท์สันส์มันพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficiency) และสถิติถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 62) มีอายุตั้งแต่ 20-85 ปี อายุเฉลี่ย 48.8 ปี ประกอบอาชีพรับราชการ เกษตรกร รับจ้าง มีรายได้แต่ละเดือนพอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ ป่วยหลังเรื้อรังนานกว่า 3 เดือน การวินิจฉัยที่พบส่วนใหญ่คือ โรคหมอนรองกระดูกสันหลังส่วนเอวสีองทับเส้นประสาท ตำแหน่งรอยโรคที่พบมากที่สุดคือหลังส่วนล่าง และมีอาการร่วมกับอาการป่วยหลัง เช่น ปวดร้าว ชา หรือการอ่อนแรงของกล้ามเนื้อขา มีประวัติการกลับเป็นเข้า-ปะรำณ 1-2 ครั้งในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา บางคนต้องขอดงานหรือหยุดพัก สวนใหญ่ได้รับการรักษาด้วยยาและการทำกายภาพบำบัด เช่น ดึงหลัง แผ่นร้อน ใช้เครื่องรีดตัวไฟฟ้าหรือไมโครเวฟ สปีดาร์ลั๊ส 1-3 ครั้ง โดยส่วนมากได้รับการรักษามาประมาณ 3-6 เดือน จากการประเมินภาวะวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้า พบว่าผู้เข้าร่วมวิจัยมีภาวะวิตกกังวลและซึมเศร้าแต่ไม่ผิดปกติทางจิตเวชคิดเป็นร้อยละ 20.2 และ 21.6 ตามลำดับ และมีภาวะวิตกกังวลและซึมเศร้าที่มีความผิดปกติทางจิตเวชคิดเป็นร้อยละ 30.8 และ 8.7 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าระดับความรู้สึกปวดที่มากขึ้น พบว่ามีความสัมพันธ์กับภาวะวิตกกังวลหรือซึมเศร้าที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับการมีภาวะทุพพลภาพที่มากขึ้น ซึ่งผลกระทบจากการเจ็บป่วยครั้งนี้มีผลต่ออาชีวะ คิดใจ การประกอบอาชีพ และการทำกิจวัตรประจำวัน อย่างไรก็ตามพบว่าแรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับภาวะวิตกกังวลเชิงลบ คือ ผู้ที่มีแรงสนับสนุนทางสังคมต่ำ จะมีภาวะวิตกกังวลสูง ในทางกลับกันผู้ที่มีแรงสนับสนุนทางสังคมสูง จะมีภาวะวิตกกังวลต่ำ

สรุปผลการวิจัย พบความชุกของภาวะวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยป่วยหลังเรื้อรัง คิดเป็นร้อยละ 30.8 และ 8.7 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทั้งภาวะวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในผู้ป่วยกลุ่มนี้คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ ตำแหน่งรอยโรคระยะเวลาที่เป็นโรค ระดับความปวด อาการร่วมกับอาการป่วยหลัง เช่น ปวดร้าว ชา หรือการอ่อนแรงของกล้ามเนื้อขา ประวัติการกลับเป็นเข้า-ปะรำณ ขาดงานหรือหยุดพัก ภาวะทุพพลภาพ การรักษาที่ได้รับ และผลกระทบจากการเจ็บป่วย สวนประวัติโรคทางจิตเวชเดิม ประวัติโรคทางจิตเวชครอบครัว การวินิจฉัยโรค ระยะเวลาที่ได้รับการรักษา และแรงสนับสนุนทางสังคม พบว่ามีความสัมพันธ์กับภาวะวิตกกังวลด้อยลง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสถานภาพ พบร่วมมีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อย่างไรก็ตามการให้การประเมิน การเข้าใจผู้ป่วยเพื่อให้การช่วยเหลือและการทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะวิตกกังวลหรือภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยป่วยหลังเรื้อรังมีความสำคัญ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่อาจช่วยเพิ่มคุณภาพการรักษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยให้ดีขึ้น

5074811230 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEYWORDS : CHRONIC BACK PAIN/ ANXIETY/ DEPRESSION/ PHYSICAL THERAPY

PIMRUK SINSOMBOONTHONG : PREVALENCE AND RELATED FACTORS OF ANXIETY AND DEPRESSION IN CHRONIC BACK PAIN PATIENTS ATTENDING FOR PHYSICAL THERAPY TREATMENT. ADVISOR: ASSOC. PROF. SIRILUCK SUPPAPITIPORN, MD., 176 pp.

The objective of this research was to study prevalence and related factors of anxiety and depression in 426 chronic back pain patients attending physical therapy treatment at Chiang Rai Prachanukor Hospital, Sawaan Pracharak Hospital, and Chao Phaya Yommarat Hospital. The questionnaires were used as a tool to measure and collected the key data which include demographic data, related symptom in back pain of patients, Thai-Hospital Anxiety and Depression Scale, Oswestry disability questionnaire, and Social support questionnaire (modified from The Personal Resource Questionnaire : PRQ Part II). The computer program was used in order to analyze all these data by using percent, mean, standard deviation, Chi-square or Fisher's exact, one-way ANOVA, Pearson's product moment correlation coefficient and Linear regression.

It can be concluded that most patients in this study were females (62%) in the 20 to 85 age group (mean=48.8); furthermore, most of them also worked as government officials, workers and agriculturists who did not have much salary for saving. The main cause of chronic back pain in the patient group was Lumbar Spondylosis at low back; in addition, sometimes patients also felt refer pain and weakness. Recurrent back pain was about once or twice a year; however, some patients had to absent from the work due to the pain. The major treatment was medicine, followed by physical therapy such as traction, hot pack, and the shortwave diathermy or microwave diathermy. The duration of the treatment was between 3 and 6 months. From evaluating by anxiety and depression, the percent of the anxious patient group with doubtful cases (20.2%) was very nearby the depressed patient group with doubtful cases (21.6%), the number of anxious patient group with cases (30.8%) was very big different from the group of depressed patients with cases (8.7%). Besides this, it was found that the high degree of pain was related to the high degree of anxiety, depression, and disability because the pain could affect emotion, mind, jobs, and daily routine of the patients; nevertheless, high degree of social support could help the patients to reduce anxiety.

The prevalence of anxiety and depression in chronic back pain patients, the major findings, were 30.8% and 8.7%, respectively and there were many related factors (e.g. Ages, educational level, jobs, salary, duration of disease, lesion, pain scale, refer pain, weakness, recurrence, type of treatment, pain-related work absent, and disability) could influence significantly on anxiety and depression ($p<0.05$). On the other hand, past history of psychiatry, past history of psychiatry in family members, diagnosis, treatment period and social support was associated significantly with anxiety ($p<0.05$), whereas marital status was related to depression at the significant level of 0.05 as well.

According to the result of present study, findings and factors related to these patients group should be known, evaluated, and realized because it is extremely important in the way of improving the patients' quality of life and providing effective treatment.